

Йото Йотов
Аз, дървото

Огромна корона от пожълтяващи листа се тресеше ритмично. Силни удари се стоварваха върху вековен ствол, изтръгвайки глух тътен подобен на стенание. Листа и малки клонки се устремяваха към земята. С пукот дървото се накланяше внимателно, сякаш да избере къде да бъде лобното му място. Място, на което да се строполи в своя последен ден в света. Дървото умираше. Бавно и неумолимо неговият край настъпваше. Не изпитваше болка. Нали в крайна сметка не беше нищо повече от обикновено дърво. Само един дългогодишен исполин сред хилядите други. Имаше стотици начини дървесината му да бъде полезна с нещо. Един ден освободеното място също щеше да бъде необходимо и оползотворено.

Силните ръце на дървосекача замахваха отново и отново в опитите си да победят упорития противник. Пореден и последен удар. С нечут писък загубилият борбата раздра околните клони и политна, загубил опора. Мъжът преметна брадвата на рамо и отиде към следващото дърво. Имаше да свърши още много работа преди да се прибере при семейството си. Просто ежедневието на неговия труд.

Поспря пред следващото дърво и подпря брадвата си на него. Беше уморен от изтощителния труд. Чувстваше ръцете си премалели и сякаш налети с нещо, което ги прави нова, съвсем отделена от неговото тяло част. Обърна се и се загледа към работещите хора зад него. По целия отсрещен склон се виждаха десетки фигури, всяка заета със своите собствени задачи. Най-близо бяха двама негови приятели, с които работеше вече повече от десет години и подготвяха големия трион, за да продължат работата върху отсеченото от него дърво. Допадаше му атмосферата на задружен труд. В неговите очи на дървосекач оголелия склон имаше свой неподправен чар и, може би, дори красота. На местата, където се бяха издигали величествените колоси, сега стояха само още пресните пънове, донякъде напомнящи за своеобразни надгробни камъни. След година или две тук щеше да обрасне с храсти и шипки. От всеки пън ще се издигнат млади филизи, но няма да могат да достигнат до отминалото великолепие на своите предци. Никога отново нямаше да се издига гора на този склон. Мъжът сви рамене. Такъв е животът – никой не може да избяга от промените. За него бе по-лесно да се остави на течението, отколкото да търси друг вариант за препитание и съществуване. Харесваше своята работа и беше добър в това, което вършеше. По един или друг начин за цял живот щеше да остане свързан с професията на дървосекача. Щеше да остане свързан и с гората по начин, за който дори не би могъл да си представи, че е възможен. Само че още не знаеше това. Още

не знаеше твърде много неща.

Канеше се да започне отново своята работа, когато чу виковете. Каквото и да се случваше, ставаше някъде в началото на гората. Очевидно не беше много далеч, тъй като виковете се чуваха ясно, но ставащото беше извън неговото полезрение. Изруга тихо и грабвайки брадвата си, се втурна по посока на гласовете. Мрачни предположения се тътреха из неговото съзнание. Напоследък само неприятности ги преследваха, при това повечето завършваха с нечия смърт. От дете не си спомняше толкова много мъртъвци за такива кратки срокове. Почти нямаше къща в селото, която да не бе загубила някого. Беше ли възможно някакво проклятие да тегне над тях? Тръсна глава, за да прогони съмненията си. Може би, всичко беше просто поредица от нещастни случаи и съвпадения. Каквато и да бе причината, фактите си оставаха. Смъртта беше чест гост сред тях. Нямаше определен подбор – мъже, жени, деца – всички бяха застрашени. Наистина, всеки умираше в даден момент, но бе прекалено странно толкова много хора да загинат по всевъзможни нелепи начини. Всъщност имаше ли смърт, която да не е нелепа?

Всички, работещи на сечището, тичаха в същата посока. Загрубелите от работата на открито лица изразяваха същите мисли и чувства, вълнуващи и него. Навлезе сред вековните стволоче, но все още не можеше да види нищо. Изскочи от някакви храсти и забави крачка. На десетина метра от него вече се беше събрала група от хора. Не различаваше какво са наобиколили, но пребледените лица едва ли се дължаха на нещо добро. Бавно, успокоявайки дишането си, се приближи към тях.

– Господи! – промълви някой и му трябваше известно време, за да осъзнае, че възклицанието се бе отронило от неговите устни.

Не можеше да си спомни името на момчето, но го познаваше. Едва от тази година беше започнало да работи с тях, но бе невероятно способно. Имаше и необходимите за подобен труд мишци. Имаше и стотици мечти, които споделяше край огъня. С изкараните пари желаше да постигне много, но това нямаше да стане. Всичко беше приключило за него този ден.

Тялото лежеше до дървесния ствол, отпуснало се върху подаващото се от земята коренище. Над глезените му се бе прехвърлил един корен и той беше причинил смъртта му. Явно момчето се бе спянало в него и при падането се беше стоварило върху подпряната на самото дърво брадва. Острието се бе врязало във врата му и младият дървар бързо беше издъхнал. От разкъсаната артерия беше хвърчало кръв навсякъде. Дървото – виновника за трагедията – беше опръскано цялото, сякаш

изтичащия от тялото живот обвиняваше своя убиец.

Погледът на дървосекача се беше втренчил невярващо в трупа. Очите му се бяха впили в ръцете на жертвата. В своята агония те се бяха впили в земята, сякаш в търсене на своето спасение в пръстта. Мъжът не можеше да повярва на невъзможната гледка пред себе си.

– Как, по дяволите, е успял да се препъне така? – по погледите, които му бяха отправени, разбра, че е изрекъл на глас мислите, които ги терзаеха. – Погледнете корена. Изглежда като да се е прехвърлил над него, след като го е спянал.

Събралите се мъже замърмориха объркано. Някои от тях започнаха да се озъртат притеснено наоколо.

– Сякаш е искал да е сигурен, че жертвата му няма да избяга – се обади някой.

– Всичко започна от смъртта на онзи лудия. Как му беше името? – един от по-възрастните суеверно зашептя. – Она дето търсеше съкровището, помните как го намерихме в коритото на пресъхналата река, нали? Изглежда беше умрял от ужас. Лицето му беше сбръчкано до неузнаваемост.

– Може да е събудил някакво проклятие и сега то да тегне над нас!

Всички започнаха да подхвърлят в един глас по нещо и скоро успяха да се изплашат един другото. Стояха скупчили се един до друг и говореха в понижени гласове. Не им харесваше да вдигат шум в леса.

Единственото им оръжие беше брадвата на дърваря, която той беше взел в своя бяг. Някой свали ризата си и покриха главата на момчето. Нямаха с какво да го отнесат, затова решиха да отидат до селото, за да вземат носилка. Никой не си признаваше, но ги беше страх и затова всички заедно тръгнаха, за да занесат лошата вест. Не оставиха човек при трупа. Нали, в крайна сметка, вече беше умрял? Нямаше какво толкова да му се случи. Страхът вече беше влезнал в техния живот и нямаше намерение скоро да си тръгне.

Изминали бяха няколко дни от погребението на младото момче. Неясно защо, но този нещастен случай промени живота в селото до неузнаваемост. Вероятно причината за това бяха корените на дървото. Наистина те косвено бяха причинили смъртта на младежа, но не бе само това. Когато се върнаха с носилката за тялото, мъжете откриха, че краката на загиналия са съвсем свободни. Нямаше никакъв корен, който да се е прехвърлил през тях. Историята бързо се разпространи. Хората се страхуваха да излезнат в горите. Дървосекачите се опитаха да започнат работа, но не се получаваше. Непрекъснато се оглеждаха и нямаха

никакво желание да се разделят един от друг. Скоро и търговците, които изкупуваха дървесина от тях, спряха да идват. Просто не си заслужаваха усилията за минималните количества, които получаваха. Тръгнаха слухове и истории. Говореше се, че гората си отмъщава, заради пораженията, нанесени ѝ от хората. Намесваха се духове и други свръхестествени създания. Каквато и да беше истината, оставаше факта, че животът се беше променил и селяните се страхуваха да живеят своя. Сякаш щяха да бъдат вечно на този свят. Всички рано или късно щяха да умрат, но не всички щяха да са живели истински. Страхът пречеше на тези хора да живеят своя си живот, така както желаят и сред тях нямаше никой, който да е способен да надмогне първичния ужас, събуден в душите им.

Майката на мъртвото момче бе единствената, която се осмеляваше да напуска пределите на селото сама. Изглежда животът ѝ бе отнет заедно с този на сина ѝ. Тя бе станала едно бледо подобие на жената, която беше. Просто сянка, останала да броди в света на живите. Всяка сутрин на развиделяване тя излизаше в гората сама. Ходеше при дървото, където бе починало момчето и носеше цветя. Изхвърляше тези от предишния ден и оставяше новите. След като се наплачеше, повтаряше същия ритуал и на гробищата. Успяваше да се върне в селото още преди да е изгряло слънцето и се залавяше с ежедневните си занимания. Повтаряше това всеки един ден и продължаваше своя живот, или по-скоро своето съществуване. Една сутрин не се прибра.

Мъжът ѝ забеляза чак на обяд нейната липса. Не отне много време и всички вече знаеха за нейното изчезване. Провериха на гробището, тъй като беше до самото село. Цветята не бяха подменени този ден. Никой не се осмеляваше да предложи да я потърсят в гората. Във въздуха витаеше някакво напрежение и всички си разменяха угрижени погледи. Не вярваха тя все още да е жива. Оставаха още няколко часа до падането на мрака, но група, която да я търси, така и не се сформираше.

– Дяволите да ни вземат! – изруга дървосекач подпрян на своята брадва. – Какво ни става напоследък? Свили сме се като някакви баби и не смеем да мръднем. Някога бяхме мъже. Каквото и да има в тези гори, не трябва да ни плаши. – Под острия му поглед много очи виновно се забиха в земята. – Човек е създаден да владее този свят. Тези гори са си наше владение и тяхното изсичане е наше право. Така поне те са полезни за нещо.

Продължавайки с ругатните, той се запъти към смълчания лес. Въпреки пламенните му слова, никой не го последва. Щом навлезе сред дърветата, смелостта му го напусна. Беше разчитал на това, че и други

ще го последват, но сега разбра, че е оставен сам. Вероятно и него вече го смятаха за мъртвец. Е, не бяха прави. Щеше да се справи. В него се разгоря някакво пламъче на гордост и то не му позволи да се върне обратно. Нямаше птичи песни. Нямаше нищо. Изглеждаше така, като че ли цялата гора е мъртва. Е, щом веднъж я изсечаха, наистина щеше да бъде мъртва. Стисна по-силно своята брадва в потните си длани. Нямаше нещо, с което един корав дървосекач да не може да преодолее. Бавно вървеше по пътеката към сечището. Щеше да се справи с това, а после и с проклетата гора.

Стъпките му отекаха в горската тишина. Без значение колко се стараеше, не можеше да се движи безшумно. Шумоленето на миналогодишните листа сигнализираше точното му местонахождение. Сетивата му бяха изострени до максималните им възможности, но нямаше какво да долови в зловещата тишина. Как една крехка женица се осмеляваше да идва тук сама? Тишината бе нарушена от нечий едва доловими стъпки. Някой все пак се беше прстрашил и го бе последвал. Спря и се обърна. Не чуваше стъпките вече, а и никой не се приближи по пътеката. Само това му оставаше – някой малоумник да се опитва да си прави шеги с него. Тръгна обратно по пътеката към селото, за да пресрещне шегаджията. Какви бяха тези хора, бе? До преди малко умираха от страх, а сега даже си позволяваха шеги. След няколко крачки отново чу стъпките зад себе си. Как беше успял да го заобиколи толкова бързо и безшумно? Обърна се и затича в посока на сечището. Някой щеше да си изпати заради проявеното чувство за хумор. Тичащи стъпки прозвучаха зад него. Какво по дяволите?

Не беше някой от селото. Косъмчетата по тила му настръгнаха. Някой друг беше, а може би нещо? Спря да тича и се обърна – никой. Лесът бе пуст. Какво да направи? Не можеше да се върне в селото, или поне гордостта не му позволяваше. Който или каквото и да беше, нямаше да го остави да си тръгне. Всички тези мисли минаха през главата му за части от секундата и той реши: продължаваше напред. Обърна се рязко в посока на сечището и за момент сякаш му се мярна някаква сянка, която се сля с дървото. Тръсна глава. Вероятно всичко беше плод на превъзбуденото му въображение. Закрачи уверено напред. След миг стъпките отново го последваха. Не се обърна.

След стотина метра мина през заблатен участък от пътеката. Стъпките зашляпаха в калта след миг. Който го следваше, бе само на няколко стъпки зад него. Изведнъж усети нечий ръка на рамото си. Завъртя се замахвайки с брадвата. Ударът щеше да разсече всеки, намиращ се зад

него. Обаче нямаше никой. Само шепа листа, носени от вятъра, прелетяха пред него. Господи, това негово въображение!

Сърцето му биеше диво в гърдите, но той продължи напред. Пресе-че оголения участък на сечището и почувства, че напрежението и тягостното очакване породени в гората изчезнаха. Поне така му се стори. Щом пристъпи сред първите дървета, всичко се появи отново. Имаше чувство, че цялата гора се е пробудила за живот и е против него. А нима не е жива гората?

Не се замисли, а приближи дървото, което бе станало лобно място на момчето. Видя цветята. Видя и майката. Стоеше плътно притисната към дървото, като един от по-ниските клони минаваше през врата ѝ. Клонът бавно се разгъна и остави тялото да се свлече на земята. Остана една тъмно синя ивица през женската шия. Щом докосна земята, корени започнаха с пукот да се измъкват от земята и да обвиват мъртвата. Няма ужас стисна гърдите на дървосекача. Дървото живееше свой живот и убиваше, за да се предпази от хората. Трябваше да стигне в селото и да ги предупреди. В крайна сметка това беше само дърво и можеха да се справят с него. Веднъж щом го отсечаха всичко щеше да си дойде по местата. Нямаше да ги победи едно дърво.

Затича сред гората. За момент му се стори, че някаква сянка се отдели от дървото и се плъзна в леса. Сигурно е било зрителна измама, тъй като я забеляза само с периферното си зрение, докато се обръщаше. Тичаше, но не излезе на сечището. Как, по дяволите, беше успял да се заблуди? Не познаваше околността. Сякаш всичко се бе разместило. Но това бе невъзможно. Гората нямаше живот. А дали не беше някакъв дух на гората забелязания силует? Глупостта! Не биваше да се поддава на въображението си, толкова изпълнено с приказки и суеверия.

Внезапно изскочи на някаква полянка. Пред него пасеше семейство елени. Мъжкарят вдигна украсената си с корона от рога глава и го изгледа втренчено. После се наведе и продължи с тревата. Сякаш той – въоръженият с брадва човек – не можеше нищо да му стори. Погледна през рамо. Проклятие! Едно дърво вадеше корените си и се опитваше да се придвижи. Мъжът гледаше като хипнотизиран това чудо. В един момент дървото заряза опитите си и една сянка се измъкна от ствола му и прелетя към следващото.

Човекът се отърси от вцепенението си и се втурна през поляната, игнорирайки животните. След стотина метра спря. Не далеч сред дърветата се издигаше масивна скала, която опасваше поляната. Нямаше друга възможност, освен да се изкачи по нея. Притича между дърветата и се

вкопчи в шуплестата канара. Бавно запълзя нагоре. Твърде бавно.

Мъжът лежеше в стегнатата прегръдка на дървото. Място, на което щеше да посрещне своя последен миг в света. Дървосекачът умираше. Бавно и неумолимо неговият край настъпваше. Не изпитваше болка. Имаше начин да бъде полезен със своето новопридобито знание. Нямаше обаче с кого да го сподели. Не беше само едно дърво, което да е срещу тях. Самият лес беше срещу тях. Не можеше да прецени дали сам е заслужил съдбата си. Единственото, което осъзнаваше, беше, че докато има поне едно дърво, то винаги ще има и кой да се изправи срещу хората – една сянка в тъмнината, родена от самите тях.

КРАЙ

© Йото Йотов

Сканиране, разпознаване и редакция: pqgolova, 2007

Публикация:
ИК „Яспис“, 2004

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/4448>]